

Luminița VARTOLOMEI

Balet

Plurivalențe

Fascinația plasticii corporale – tot mai evidentă în montările regizorilor actuali – determină o serie de teatre să-și pună cu bunăvoință la dispoziție scenele și pentru unele reprezentații coregrafice propriu-zise. Evident, această plurivalență a repertoriului se dovedește benefică pentru „gazde” prin atragerea de noi spectatori (foarte tineri, în marea lor majoritate), dar mai ales pentru „oaspeți”, care pot dispune astfel de dotările necesare unor spectacole veritabile (cu decoruri, costume și lumini, adică). Și, chiar dacă spațiul de joc este atât de restrâns cum se întâmplă – de pildă – în Sala „George Constantin” a Teatrului „Nottara”, magia actului scenic complex amplifică forța de expresie a coregrafiei, până și atunci când aceasta din urmă pare pe deplin suficientă sieși, fiind concepută – precum în baletul **Clandestin** al Elenei Zamfirescu – într-o cheie profund intelectuală, cu multiple posibilități de deciptare.

Venind către dans din alte domenii artistice, tot mai mulți tineri interpreți își dezvoltă (cu eforturi notabile, egalate doar de pasiunea ce îi animă) acea tehnică a mișcării pe care s-ar zice că, în formarea absolvenților, școlile noastre de specialitate nu prea mai sunt capabile (sau dispuse?) să o canalizeze și spre adoptarea coregrafiei contemporane. Rezultatul situației în cauză îl constituie

plurivalența dansatorilor ce compun o trupă precum Baletul „Orion“, patronat de Centrul Național de Artă „Tinerimea Română“ și condus de Sergiu Anghel, care susține – printre altele – și programul „Informal Studio“, destinat promovării de noi coregrafi. Așa se face că, de exemplu, licențiată în sculptură Raluca Botez se impune acum și drept autoare a unei scenografii care entuziasmează prin ingenioasa modificare neașteptată a formelor și culorilor („la vedere“, dar instantaneu, clipa precisă a transformării trecând de regulă neobservată publicului), după ce într-un alt spectacol (*Visul din vis* al lui Sergiu Anghel) a impresionat și ca actriță (printr-o rostire de un firesc admirabil). Și tot astfel se explică cum, în dans, actorii Gabriel Luca și Petrică Voicu au ajuns să poată colabora la un considerabil nivel de profesionalism cu balerinele Raluca Nicolae și Irina Duță, aflate la rândul lor în plin proces de revelare a unor înzestrări ce constituie apanajul altor arte (încă de pe acum, Irina Duță dovedindu-se și o sensibilă cântăreață). Cât despre balerina Elena Zamfirescu, după demonstrația de virtuozitate și expresivitate ca protagonistă în *Visul...* lui Sergiu Anghel, ea a devenit acum creatoarea unui adevărat *spectacol de autor*, pentru care a imaginat un *story* în egală măsură interesant și coerent relatat, a alcătuit un *suport sonor* deopotrivă bun de dansat și plăcut de ascultat, a elaborat o *regie* la fel de logică pe cât de inventivă și a caligrafiat o *coregrafie* pe cât de cursivă pe atât de personală, etalând câteva elemente originale, deosebit de promițătoare pentru evoluția artistei în viitorul apropiat.

Cum lăsam să se înțeleagă, plurivalența guvernează însuși demersul creator al Elenei Zamfirescu, presărat cu metafore subtile și simboluri pregnante, care solicită intens participarea spirituală a publicului, dar totodată este țesut din desene coregrafice abstracte de cea mai aleasă și pură frumusețe, care încântă chiar și cea mai superficială privire.

Centrul Național de Artă „Tinerimea Română“, Compania Orion Balet – Clandestin. Libretul, colajul muzical, regia și coregrafia: Elena Zamfirescu. Scenografia: Raluca Botez. Cu: Elena Zamfirescu, Raluca Botez, Raluca Nicolae, Irina Duță, Gabriel Luca, Petrică Voicu.

Riscurile autodepășirii

Imensitatea scenei permanent întunecate este, evident, când „casa goală“ (*Empty House*) și când „negrul cu flori“ (*Negro con flores*) din piesele coregrafului Johan Inger (actualul director al Baletului Cullberg), în vreme ce „alumiuniul“ (*Aluminium*) creației lui Mats Ek (artist care a condus și el – între 1985 și 1993 – celebra trupă suedeză înființată în 1944 de către mama sa, Birgit Cullberg) strălucește discret în culoarea costumelor și violent în aceea a tuturor obiectelor de decor și recuzită, vehiculate cu mare zgomot intenționat (mese rostogolite, glisate, învârtite și ciocnite între ele; farfurii și tacâmuri izbite sau aruncate pe jos).

Sub învelișul acesta oarecum individualizat, cele trei lucrări prezentate în turneul bucureștean (pe care l-a oferit cu generozitate publicului nostru Japan Tobacco Inc.) sunt îndeaproape înrudite ca tematică, vorbind într-un chip doar aparent diferit despre aceeași dureroasă problemă a cuplului și a singurătății, ce